

існування людської реальності. Центральна роль «Іншого» визначається тим, що він виступає необхідною випадковістю, завдяки якій людська реальність дізнається про своє людське існування.

Список використаних джерел

1. Голенков С. Феноменология Другого Сартра. [Електронний ресурс]. / С. Голенков – Режим доступу: <http://www.phil63.ru/fenomenologiya-drugogo-sartra>.
2. Димирець. Р. Про витоки концепції співвідношення свободи та влади у філософії Ж.–П. Сартра / Р. Димирець, І. Вербицька // Практична філософія. – 2002. – № 2. – С.207–212.
3. Киссель М. Философская эволюция Ж.–П.Сартра. [Електронний ресурс]. / М. Киссель – Режим доступу: <http://lib.ru/SARTR/kissel.txt>.
4. Кузнецов В. Жан–Поль Сартр и экзистенциализм. [Електронний ресурс]. / В. Кузнецов – Режим доступу: <http://personalism.narod.ru/sarttr.html>.
5. Кузьмина Т. Экзистенциальный опыт и философия / Т. Кузьмина // Вопросы философии. – 2007. – №12. – С.16–27.
6. Лях В. Экзистенційна свобода: Вибір і відповідальність: Філософська концепція Ж.–П. Сартра. / В. Лях // Філософська і соціологічна думка. – 1995. – № 5/6. – С.110–116.
7. Мамардашвили М. Категория социального бытия и метод его анализа в экзистенциализме Сартра. [Електронний ресурс]. / М. Мамардашвили – Режим доступу: <http://www.philosophy.ru/library/mmk/sartre.html>.
8. Попов Б. Тема «другого» в работах Сартра / Б. Попов // Философские науки. – 2003. – № 2. – С.58–64.
9. Сартр Ж.–П. Бытие и ничто: Опыт феноменологической онтологии. / Ж.–П. Сартр – М.: Республика, 2000. – 640 с.
10. Сартр Ж.–П. Воображение. [Електронний ресурс]. / Ж.–П.Сартр – Режим доступу: http://www.philosophy.ru/library/sartre/sarttr_img.html.
11. Сартр Ж.–П. Экзистенциализм – это гуманизм. [Електронний ресурс]. / Ж.–П.Сартр – Режим доступу: <http://psylib.org.ua/books/sarttr01/index.htm>.
12. Суковата В. Смерть як «інший» у візуальних нараціях постмодерну. / В. Суковата // Філософська думка. – 2003. – № 2. – С.36–50.
13. Черненко С. Функция воображения в концепции «mauvais foi» Ж.–П. Сартра. [Електронний ресурс]. / С. Черненко – Режим доступу: http://anthropology.ru/ru/texts/chernenko/phsubj_11.html.

Шерстюк Н.В. Антропологическая концепция Ж.–П.Сартра

Анализируется концепция бытия человека Ж.–П. Сартра. Рассматривается учение о «Другом» в осмыслении Ж.–П. Сартра.

Ключевые слова: бытие, «бытие–в–себе», «бытие–для–себя», взгляд, «Другой», заброшенность, «Мы», ответственность, свобода, человек, «Я».

Sherstiuk, N.V. The anthropologic conception of J.–P. Sartre

The J.–P. Sartre's conception of human existence is analysed in the following article. The studying of «different» within the J.–P. Sartre's understanding is examined.

Key words: existence, «existence inside oneself», «existence for yourself», responsibility, abandonment, «different», human, «we», view, freedom, «I».

Університетська освіта в контексті Болонських домовленостей

Аналізуються основні напрями модернізації української освіти згідно з Болонськими деклараціями.

Ключові слова: освіта, особистість, університет, навчальний процес, наука, культура, модуль, бакалавр, магістр.

Після руйнації СРСР перед Україною постало питання про створення власної, національної системи освіти, яка б відповідала сучасним досягненням науки і соціальної практики, готувала фахівців, здатних конкурувати у вітчизняному, європейському і світовому просторі, зберігаючи власні освітянські традиції і впроваджуючи позитивний досвід розвинених країн світу. Європейський вибір України обумовлював потребу орієнтації української освіти на все передове й прогресивне, що здійснювалось у європейському освітньому просторі. Європа в цей час об'єднувалась. Створювались такі організації як Європейський Союз, Рада Європи, Європейська комісія з прав людини, формувалась єдина європейська валютна система, ухвалювались чисельні конвенції, зокрема, про громадянство, про запобігання насильству, видачу правопорушників, про здійснення прав дітей, мирне врегулювання суперечок тощо. Все це потребувало об'єднання країн європейського простору і в галузі освіти, оскільки лише об'єднання сприяє структурним перетворенням освітньої сфери.

Входження України в європейський освітній простір потребує вирішення низки завдань, при цьому дані процеси не передбачають створення повністю ідентичних систем освіти у різних країнах, а призначені лише для зміцнення взаємозв'язків та покращення взаєморозуміння між різними освітніми системами. Найбільшим досягненням є створення умов для кожної країни порівняти свої освітні системи і можливість кожній країні зрозуміти, що її освітня система унікальна, самобутня, глибоко національна. Адже, як зазначає В.П.Андрущенко: «...національний характер освіти ми маємо не лише зберегти, але й посилити» [1, с.5]. При цьому, не поступаючись національними пріоритетами, «...країни приймають загальні «правила гри», скажімо, щодо визнання дипломів про освіту, працевлаштування та мобільності громадян, що істотно підвищує конкурентоспроможність європейського ринку праці й освітніх послуг» [1, с.5].

Ці та інші «правила гри» визначаються низкою угод, домовленостей, декларацій тощо, однією з яких є Болонська декларація, яка втілилась для України 19 травня 2005 року в офіційне приєднання до Болонського процесу в м.Берген (Норвегія) та має на меті створення єдиного євро-

пейського простору, що слугуватиме підвищенню конкурентноздатності європейської вищої школи[2].

Поряд з Болонським процесом не менш важливими є ряд стратегій, зустрічей, домовленостей та конференцій (Сорбонська зустріч, конференція в м.Саламанка, Комюніке в м.Прага, Лісабонська стратегія та ін.). Так, Лісабонська стратегія[2] має на меті до 2010 року перетворення Європи у динамічну економіку знань. Фактично, заходи реалізації всіх стратегій спрямовані на розвиток інтелектуального потенціалу європейського регіону, а саме на його формування та використання задля стабільності економічного зростання, збільшення кількості нових робочих місць для висококваліфікованих працівників, а також забезпечення соціальної злагоди європейського суспільства.

З огляду на стан української системи освіти загалом та вищої освіти зокрема, приєднання до єдиного європейського простору гарантуватиме ефективність процесів лібералізації, принципів свободи й одночасно відповідальності за свій вибір. Адже тільки внутрішньо вільна людина, котра опанувала мистецтво прийняття рішень і відповідальності за них, може бути по-справжньому свідомим громадянином, а також конкурентоспроможним, мобільним професіоналом. Західна практика показує: студент, який вибрав курс на основі особистого інтересу має зовсім іншу мотивацію до навчання.

Одним із кроків в цьому напрямку є розробка та впровадження Міністерством освіти та науки «Плану дій щодо забезпечення якості вищої освіти України та її інтеграції в європейське і світове освітнє співтовариство на період до 2010 року» в якому визначено основні *принципи розвитку* вищої освіти України в рамках Болонського процесу:

- адаптацію системи вищої освіти України до норм, стандартів і основних принципів Європейського простору вищої освіти;
- створення інноваційного простору на основі освітньої і наукової підтримки;
- забезпечення соціального контексту вищої освіти[3].

Заради цього варто включатися в Болонський процес і бути його активним учасником. Болонський процес – це інтеграція заради самоідентифікації і самоусвідомлення себе в європейському контексті.

Особливе місце в питаннях обговорення сучасного стану вищої освіти знайшла тема модернізації європейських університетів, проблеми та розвиток яких висвітлювалися на конференції європейських міністрів. За традицією, університети є складовою вищої освіти і наукових досліджень, вони зміцнюють соціальний фундамент економіки і діють як культурні інститути в широкому значенні цього слова. Формування «суспільства знань» сприяє актуалізації критеріїв та показників конкурентоспроможності університетів. З'являються нові вищі навчальні заклади, що спеціалізуються виключно на реалізації суто освітніх програм або наукових досліджень, а також інноваційної діяльності. Вузькоспеціалізовані ВНЗ кидають виклик традиційним класичним університетам. Нерідко перші перевершують другі за показниками ефективності і дієвості.

Виступаючи на конференції європейських міністрів освіти у м.Відні, Георг Вінклер наголошував, що європейська університетська система повинна розширити доступ на більш справедливій основі; вона повинна прагнути кращої якості та мати більшу різноманітність. Слід посилити

боротьбу з відсівом (одна з цільових установок Болонського процесу) і дати значній кількості студентів реальну можливість успішно завершити освітні програми[4].

В Україні питанням впровадження Болонського процесу, його позитивним та негативним моментам на сьогоднішній день приділяється багато уваги, починаючи від написання статей, монографій, підручників, впровадження навчальної дисципліни «Вища освіта і Болонський процес», обговорень на конференціях, круглих столах та семінарах. Кожного року відбуваються щорічні Звернення Президента України до Верховної Ради України в рамках проекту Концепції гуманітарного розвитку України. Питання формування розуміння інтелектуального потенціалу нації як головного чинника забезпечення національної конкурентноздатності було присвячено обговорення на Всеукраїнському форумі інтелігенції у березні 2008 року тощо[5].

Прихильники реформ стверджують, що перебудова освіти життєво необхідна для України, якщо вона не хоче залишитися в таборі країн третього світу. Натомість опоненти запекло обстоюють переконання, що успадкована від Радянського Союзу освітня система є класичною та чи не найкращою в світі, тому будь-які спроби її змінити матимуть фатальні й необоротні наслідки для вітчизняної культури.

Обговорюються питання мобільності студентів і викладачів, можливості доступу до освіти в різних країнах, підвищення якості та конкурентоспроможності української вищої освіти. При цьому з'являється можливість експортувати українську освіту, яка вигідно відрізняється фундаментальним характером природничих та інженерних навчальних програм. Натомість при впровадженні європейських стандартів виникає ризик зниження якості підготовки фахівців. Може виникнути загроза того, що Україна стане експортером некваліфікованих кадрів для Європи. Крім того, українська вища освіта була і поки залишається однією з найфундаментальніших в світі. Виникає загроза втрати цієї фундаментальності. Тому необхідно обережніше підходити до упровадження нових Болонських стандартів. І знов на перше місце виходить дуже стійкий стереотип залежності системи освіти від потреб держави. Інакше, в гонитві за європейськими стандартами, освіта може втратити свою самобутність і здатність адекватно реагувати на національні економічні запити[6,с.295].

Таким чином, на сьогоднішній день питань щодо входження України до єдиного європейського простору та приєднання до Болонського процесу залишається ще багато, але вже чітко окреслено складові трансформацій вищої університетської освіти, головними з яких є: «спів-буття» освіти і науки; забезпечення рівного доступу до якісної освіти; академічна мобільність; впровадження високих освітніх технологій; розширення академічних свобод і самостійної роботи студентів; формування належної кадрової політики.

Отже, однією із складових трансформацій є створення інноваційного простору на основі освітньої і наукової підтримки, іншими словами «спів-буття» освіти і науки. Інтеграція вищої освіти і науки є одним із важливих факторів підвищення інтелектуального потенціалу України та її входження в європейський інтелектуальний простір.

І розпочинати потрібно з мобілізації працівників інтелектуальної праці, що реалізується в створенні науково-освітніх центрів знань, які, в свою чергу, повинні сполучатися з бізнесовими структурами. На Заході такі сполучення носять назву – кластери Портера. Найбільш відомими прикладами є: Силіконова долина (Каліфорнія) у сфері комп'ютерної технології; Бангалор (Індія) у сфері розроблення програмного забезпечення; Париж (Франція) у сфері елітної моди; Тулуза (Франція) у сфері аерокосмічних досліджень; Силіконове болото (The Silicon Fen), Кембридж (Велика Британія) у сфері біотехнології та комп'ютерної технології; Долина техніки, Албані (США) у сфері нанотехнологій; Фінський Морський кластер у сфері суднобудування.

Парадигмою інтелектуального розвитку провідних країн світу є взаємопроникнення науки та освіти (коли методам наукового пізнання навчають у середній школі, а передові наукові дослідження проводяться в університетах із залученням студентів), інтеграції науки та бізнесу (коли інвестиції вкладаються у наукові розробки і технології), рівноправної співпраці освіти та бізнесу (постійне підвищення кваліфікації працівників у рамках концепції навчання протягом активного життя).

Ще одним кроком у цьому напрямку є практика залучення до співпраці у вищих навчальних закладах вчених інших науково-дослідних інституцій. Вищі навчальні заклади спільно із науково-дослідними інституціями створюють філії кафедр, де магістри проходять наукове стажування. За даними статистичного збірника «Наука та інноваційна діяльність в Україні» у 2006 році до виконання досліджень та розробок на засадах сумісництва було залучено 74,9тис. науково-педагогічних працівників ВНЗ, в їх числі 36,6тис. докторів і кандидатів наук, тобто лише половина від 75,8тис. докторів і кандидатів наук, що працювали у вищих навчальних закладах на початок 2007/08 навчального року [7, с.30].

Також бракує і наукових досліджень, які проводяться безпосередньо у вищих навчальних закладах. За даними доповіді Міністра освіти і науки на підсумковій колегії Міністерства освіти і науки України «Вища освіта України – європейський вимір: стан, проблеми, перспективи» в самих навчальних закладах наукових досліджень проводиться недостатньо. Реальні наукові дослідження ведуться лише у 164 з 351 діючих вищих навчальних закладів III–IV рівнів акредитації [8].

На сьогодні запропоновано декілька програм у сфері освіти та науки, орієнтовані на новітні перетворення в освіті, а саме:

1. Інтеграція і зміцнення Європейського дослідницького простору. Зазначена програма встановлює наукові пріоритети, на яких Єврокомісія концентруватиме фінансові ресурси, а також нові ініціативи, спрямовані на удосконалення мереж національних дослідницьких програм країн-учасниць.

2. Зміцнення структури Європейського дослідницького простору. Ця програма спрямована на подолання структурної слабкості європейського дослідництва шляхом глибокої інтеграції дослідництва та інновацій, розвитку мобільності дослідників, скоординованого планування та доступу до дослідницької інфраструктури, а також реалізації заходів, спрямованих проти відтоку вчених, та розвитку громадського усвідомлення щодо значення науки у розвитку суспільства.

3. Незалежні дослідження в ядерній сфері. Програма зосереджується на аспектах зберігання ядерних відходів та безпеці ядерних реакторів.

4. Європейські спільні дослідницькі центри.

Позитивний результат цих центрів забезпечується тим, щоб пріоритети більшості національних дослідницьких програм країн-учасників співпадають з інтересами і завданнями європейського союзу у зазначеній сфері. Крім цього, важливим є підвищення впливу національних дослідницьких програм задля реалізації дослідницьких завдань європейського союзу шляхом підготовки гармонізованих робочих програм, оголошення спільних конкурсів тощо.

Україна та Європейський Союз реалізують окремі науково-технічні програми у сферах спільного інтересу. Співробітництво між Україною та європейським союзом у галузі науки та технологій розвивається в різних напрямках та умовах і базується на співробітництві та конкуренції. Стосунки між Україною та Європейським Союзом у сфері дослідництва на сьогоднішній день продовжують динамічно поглиблюватися [9, с.66].

Ще однією проблемою, що перебуває в центрі уваги багатьох країн Європи є концепція якості освіти, зокрема забезпечення рівного доступу до якісної освіти. 4 березня 2008 року в Брюсселі (Бельгія) Україна стала повноправним урядовим членом Європейського реєстру забезпечення якості.

Якість – це основа європейських домовленостей у рамках Болонського процесу, до якого приєдналася Україна. Відповідно до його принципів, кожен навчальний заклад відповідає за якість вищої освіти, що забезпечує можливість перевірки якості системи навчання на національному і міжнародному рівнях. Звернемо увагу, що мова йде вже не стільки про якість освіти як таку, скільки про систему гарантій такої якості, котра б забезпечувала привабливість освіти.

В Меморандумі про вищу освіту Європейського Співтовариства (1991р.) зазначено: «Оцінки якості освіти впливатимуть на вибір інститутів при створенні асоціацій та їх участі в загальноєвропейських освітніх структурах, а також стануть переважним чинником забезпечення академічного визнання». Якість освітньої діяльності – це сукупність характеристик системи вищої освіти та її складових, яка визначає її здатність задовольняти встановлені і передбачені потреби окремої особи або (та) суспільства.

У міру розширення і поглиблення Болонського процесу зростає увага до якості вищої освіти. Починаючи з Празької конференції міністрів, що відповідають за вищу освіту (2001р.), центральною в Болонській тематиці стає тема забезпечення якості. В Бергенському комюніке (2005р.) міститься заклик до вищих навчальних закладів докладати всі зусилля для поліпшення якості своєї діяльності через систематичне введення внутрішніх механізмів і їх прямих зв'язок із зовнішнім забезпеченням якості. Було також заявлено про ухвалення стандартів і принципів забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти, запропонованої ENQA. Схвалена ідея Європейського реєстра агентств забезпечення якості на базі національної експертизи. В контексті зростаючої значущості питань якості освіти безперечний інтерес представляють деякі результати проекту «Культура якості», що фінансується програмою SOCRATES (з 2003р.).

«Вдосконалення якості, – вважає А.Сюрсок, – неможливо досягти одними адміністративними заходами, – необхідно забезпечити турботу про всі аспекти культури якості як якоїсь цінності, що розділяється всіма представниками академічного співтовариства»[10]. В своїй доповіді «Культура якості і управління якістю» А.Сюрсок відзначає, що «рух по забезпеченню якості, виник в середині дев'яностих років і це викликало до життя створення національних агентств по забезпеченню якості по всій Європі, сьогодні набирає все більшу силу, оскільки, крім всього іншого, вважається одним із ключів до формування Європейського простору вищої освіти, що забезпечує вільне пересування студентів і професіоналів по всьому континенту»[10].

Доступ до якісної освіти забезпечується для всіх громадян і в Україні, незалежно від національності, статі, соціального походження і майнового стану, релігійної приналежності, місця проживання та стану здоров'я, що підтверджує нормативно-правова база з даного питання.

В Законі України «Про вищу освіту» зазначено, що головним завданням діяльності вищого навчального закладу є: «здійснення освітньої діяльності певного напрямку, яка забезпечує підготовку фахівців відповідних освітньо-кваліфікаційних рівнів і відповідає державним стандартам вищої освіти». В цьому ж документі визначено, що стандарт вищої освіти є основою оцінки якості вищої освіти та професійної підготовки, а також якості освітньої діяльності вищих навчальних закладів незалежно від їх типів, рівнів, акредитації та форм навчання»[11].

Національною доктриною розвитку освіти в ХХІ столітті передбачено, що висока якість освіти, її відповідність вимогам державних стандартів забезпечується взаємозв'язком з наукою, педагогічною теорією і практикою[12].

Реалізація цього права передбачає чіткість, прозорість, наступність системи освіти всіх рівнів, її чутливість до демографічних, соціальних, економічних змін. Освітня мережа підпорядкована задоволенню широкого діапазону індивідуальних освітніх потреб кожної людини відповідно до її здібностей, а також цільових груп за соціальними, національними, територіальними чинниками. Усі види дискримінації в здобутті освіти заборонені. Неприпустимі в системі освіти протекціонізм, корупція та хабарництво. Держава, органи управління та навчальні заклади разом із громадськістю забезпечують організацію та проведення профілактичних заходів для викорінення негативних явищ та їх проявів у системі освіти.

Забезпеченню якості освіти підпорядковані матеріальні, фінансові, кадрові й науково-методичні ресурси суспільства, державна політика в галузі освіти. Висока якість освіти передбачає органічний взаємозв'язок освіти і науки, педагогічної теорії й практики. Критерії і показники якості визначаються національними освітніми стандартами. Держава здійснює перманентний моніторинг якості освіти, забезпечує його прозорість, сприяє розвитку громадського контролю[12].

Сучасний стан розвитку освіти визначається більшістю науковців як стан модернізації. При цьому модернізація системи вищої освіти та, зокрема, університетської, повинна бути спрямована на забезпечення її якості відповідно до найновіших досягнень вітчизняної і світової науки, культури і соціальної практики.

Система забезпечення якості вищої освіти у цілому та університетської зокрема, як у світі, так і в Україні, реалізується через системи ліцензування і акредитації. Зовнішня система забезпечення якості охоплює всі ВНЗ України і поширюється на діючі в Україні філії іноземних навчальних закладів. Розроблено план з покращення та адаптації національної системи забезпечення якості вищої освіти, відповідно до стандартів та норм Європейського реєстру забезпечення якості щодо:

- внутрішнього забезпечення якості у вищих навчальних закладах;
- зовнішнього забезпечення якості вищої освіти;
- забезпечення якості у діяльності агенцій/установ із зовнішнього забезпечення якості.

У сфері забезпечення якості вищої освіти Україна поки що відстає від загальноєвропейського рівня. За даними інвентаризації виконання вимог групою країн-учасниць Болонського процесу на 2007р. Україна отримала за індикаторами забезпечення якості освіти оцінку 3,5 за п'ятибальною шкалою при загальній оцінці країн-учасниць за цим показником – 4,1[13].

Доступ до якісної освіти проявляється визнанням ступенів і періодів навчання у ВНЗ в Європейському просторі вищої освіти, що було зазначено у Лісабонській конвенції у 1997році. Чинне законодавство з визнання іноземних кваліфікацій відповідає положенням і принципам Лісабонської конвенції, яку Україна ратифікувала у 1999році. Україна уклала 22 міжурядові міжнародні угоди про взаємне визнання документів про освіту, наукові ступені і вчені звання. Ще 32 проекти таких угод проходять процедуру узгодження[2].

Проте ВНЗ, які запровадили спільні програми та присвоюють національно визнані ступені спільно з вищими навчальними закладами інших країн, становлять лише 3% від загальної кількості українських ВНЗ.

Необхідною умовою інтеграції в Європейській освітній простір є запровадження Європейської кредитно-трансфертної системи. У 2006/2007 навчальному році у всіх ВНЗ України III–IV рівнів акредитації запроваджено кредитно-трансферну систему ECTS. Проте її запровадження призвело до збільшення навантаження методистів та викладацького складу кафедр ВНЗ. Введення європейської системи кредитів в Україні не сприяє зменшенню навантаження викладачів в контексті Болонських стандартів – в середньому для доцента ВНЗ навантаження складає 900 годин на навчальний рік і є найбільшим в Європі.

Якість освіти на сьогодні є головним аргументом людського розвитку, в забезпеченні такого рівня життєвої та професійної компетентності людини, який би задовольняв її прагнення до самовдосконалення і саморозвитку і, як наслідок, потреби суспільства в освічених і висококультурних громадянах. Якість освіти визнана головною метою, пріоритетом розвитку суспільства у ХХІ столітті, якому підпорядковані всі інші показники людського життя. Важливою є якість отриманих знань, яка має забезпечуватись відповідністю навчального закладу виробленим державою стандартам.

Виходячи з цього якості навчального процесу доцільно розглядати в єдності процесуального та результативного компонентів, а структуру визначати за знаннево-інформаційним, культурологічним ціннісно-

мотиваційним та ресурсним напрямками. Урахування соціальної природи категорії «якості освіти» (стану і результативності процесу освіти у суспільстві, його відповідність потребам та очікуванням різних соціальних груп щодо розвитку, формування громадянських та професійних компетентностей особистості) дозволяє розглядати якість освіти як сукупність показників, що розкривають різноманітні аспекти діяльності навчального закладу: зміст освіти, форми і методи навчання, матеріально-технічну базу, кадровий склад.

Але у процесі реформування освіти в рамках приєднання України до Болонської системи не завжди треба сліпо орієнтуватися на західні стандарти, методи викладання та оцінювальні системи. Україна має багатий досвід, який накопичувався десятиліттями. Має бути політика розумного поєднання традиційних методів з новітніми. Тільки таким чином ми не втратимо накопиченого та поступово вийдемо на європейські стандарти підготовки фахівців [14, с.58–60].

В результаті оцінка якості освіти буде ґрунтуватися не на тривалості або змісті навчання, а на тих знаннях, вміннях і навичках, що отримали випускники. Одночасно будуть встановлені стандарти транснаціональної освіти [2].

Слід наголосити, що якість освіти вимірюється не обсягом інформації (знань), які отримала людина. Якість освіти – це зміст її етичних і педагогічних принципів. Тим часом у більшості ВНЗ, на жаль, немає цілісного навчально-педагогічного, виховного процесу, під час якого формується гармонійна особистість громадянина. Та й МОН України цьому не сприяє.

Ще раз зазначимо, що Болонська освітня система певною мірою протистоїть класичній – тій, яка існувала у колишньому СРСР – університетській системі освіти. Така система не є комплексною: вона мозаїчна, а відтак не може сформувати у людини загальносвітоглядний підхід до оцінки явищ і подій суспільного життя, а найперше до суспільно-перетворюючої діяльності.

Якість освіти насамперед залежить від умов навчання: наближення ВНЗ до студента; організаційно-методичне забезпечення навчального процесу; нові технології навчання. Достатньо проаналізувати у багатьох ВНЗ вкрай занедбану державну навчальну базу, стан студентських гуртожитків, використання дистанційних, аудіовізуальних, кореспондентських та інших систем навчання, щоб глибоко переїнятися реальною якістю навчання в українських ВНЗ. До цього додамо, що в Україні відсутні спеціальні, незалежні від урядів і міжнародних організацій акредитовані агентства, які об'єктивно б оцінювали рівень знань, якість підготовки спеціалістів. У світі це роблять різні авторитетні громадські організації, фонди, об'єднання, активно використовується з цією метою соціологічний інструментарій, оскільки об'єктивнішу оцінку фахівцю дає саме виробництво, споживач професійних послуг, громадськість. І з цього питання Міністерство освіти та науки України як вищий державний виконавчий орган в освіті до цього часу не визначилося.

Список використаних джерел

1. Андрущенко В.П. Модернізація педагогічної освіти України в контексті Болонського процесу // Вища освіта України, – 2004. – №1. – С.5–9.

2. Болонський процес у фактах і документах (Сорбонна–Болонья–Саламанка–Прага–Берлін) / Упорядники: Степко М.Ф., Болюбаш Я.Я., Шинкарук В.Д., Грубінко В.В., Бабин І.І. – Тернопіль: Вид-во ТДПУ ім. В.Гнатюка, 2003. – 52с.

3. План дій щодо забезпечення якості вищої освіти України та її інтеграції в європейське і світове освітнє співтовариство на період до 2010 року» // Наказ МОН № 612 від 13.07.2007.

4. Винклер Г. Вклад университетов в конкурентоспособность Европы // Конференция европейских министров образования. (Вена, 16–17 марта 2006г.) // Перевод Е.Н.Карачаровой.

5. Всеукраїнський форум інтелігенції 26–27 березня 2008 року // Указ Президента України від 11 січня 2008 року №12.

6. Соловьева И.И. Болонский процесс: перспективы внедрения в Украине // Украина в системе современных цивилизаций: трансформации государства и гражданского общества. 23–24 июня 2006г. Материалы международной научно-практической конференции. – Одесса, 2006. – 295с.

7. Наукова та інноваційна діяльність в Україні. Статистичний збірник. – К.: ДП «Інформаційно-видавничий центр Держкомстату України», 2007.

8. Вища освіта України – європейський вимір: стан, проблеми, перспективи // Доповідь Міністра освіти і науки на підсумковій колегії Міністерства освіти і науки України (21 березня 2008 року, м.Київ) // <http://www.mon.gov.ua/main.php>

9. Кінаш Р.І., Гладишев Д.Г. Вища освіта України і Болонський процес. Курс лекцій. – Львів, 2006. – 66с.

10. Байденко В.И. Болонский процесс: проблемы, опыт, решения. Изд. 2–е, испр. и доп. – М.: Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, 2006. – 111с.

11. Закон України «Про вищу освіту» від 17 січня 2002 року № 2984–III.

12. Національна доктрина розвитку освіти в Україні у XXI столітті // Указ Президента України від 17 квітня 2002 року № 347/2002.

13. Bologna Process Stocktaking London 2007 // <http://www.dfes.gov.uk/londonbologna/>

14. Недогреева Л.С. Якість освіти як мета та кінцевий результат діяльності управління. // Матеріали VI щорічної міжнародної конференції «Розбудова менеджмент-освіти в Україні» (17–19 лютого 2005 року, м.Дніпропетровськ). – К.: Навч.-метод. центр «Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні», 2005. – С.58–60.

Жижко Т.А. Университетское образование в контексте Болонских договоренностей

Анализируются основные направления модернизации украинского образования в соответствии с Болонскими декларациями.

Ключевые слова: образование, личность, университет, учебный процесс, наука, культура, модуль, бакалавр, магистр.

Zhyzhko, T.A. University Education in the Context of Bologna Accords

Analyses of the main lines in the Ukrainian education modernisation carried out in accord with Bologna declarations.

Key words: education, a personality, an university, an academic activity, a science, a culture, a programme unit, a bachelor, a master.